

РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Економічні відносини є динамічними й система управління має бути мінливою до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, окремі питання розвитку теорії та організаційно-методологічні положень економічного аналізу в управлінні фінансово-економічною безпекою мають бути переглянуті для удосконалення практики через розширення наукового теоретичного знання економічного аналізу.

Заради досягнення зазначеного проведемо аналіз дисертаційних досліджень на предмет їх місця в розвитку наукового теоретичного знання та розширення механізму використання організаційно-методичних положень економічного аналізу.

В напрямі розвитку економічного аналізу як економічної функціональної науки працювали вченні І.Д. Лазаришина, О.В. Олійник, О.А. Зоріна. Одним із фундаторів національної наукової школи економічного аналізу є І.Д. Лазаришина, яка присвятила свої дослідження теорії, методології та практиці економічного аналізу.

Аналізуючи дослідження І.Д. Лазаришиної, варто зазначити вагомий вклад в розвиток теорії економічного аналізу, в умовах трансформації економічних відносин, через систематизацію принципів економічного аналізу та виділення їх груп. Значний внесок в розвиток теоретичного знання здійснено через розширення функцій економічного аналізу, зокрема виділення та розробки механізму реалізації регулятивної функції, що є основою забезпечення корисності економічного аналізу. Автор одна з перших обґрунтувала сутність економічного аналізу як системи, що базуються на засадах корисності.

Окресленні теоретичні положення отримані І.Д. Лазаришиною стали основою в розробці рекомендацій з удосконалення методології та організації економічного аналізу. В частині розвитку методологічних положень вченою розроблено нові методики, окремі з яких застосовуються для оцінки ризиків та стану фінансової безпеки підприємства. Свій розвиток отримала організація економічного аналізу в наукових положеннях щодо адаптації до вимог управління, моделей організації відбору якісних характеристик корисності аналітичної інформації та часову моделі аналітичного процесу, яка має вигляд операційного циклу.

Подальше зростання національної школи економічного аналізу в певній мірі пов'язано з науковими дослідженнями О.В. Олійник, яка однією з перших підняла питання становлення наукової школи економічного аналізу в Україні із застосування наукометричного підходу, що дозволило виявити специфіку формування, розвитку та тенденції економічного аналізу.

Аналізуючи дисертаційні дослідження присвячені розвитку науки економічного аналізу, варто наголосити, що О.В. Олійник вперше наголосила на потребі її розбудови в трьох напрямках, зокрема, як науки прикладної

функціональної науки, професійної діяльності та навчального предмета. За кожним напрямом обґрунтовано соціально-економічне значення та визначено специфіку трансформації, що обумовлено інституційними змінами. Дослідження О.В. Олійник стало мейнстримом у вітчизняній науці, адже вперше до економічного аналізу застосовано інституційний підхід, а інституційна теорія визнана за базову.

Розвиток економічного аналізу в системі управління корпорації в контексті розвитку теорії олігополії представлено в докторській дисертації О.А. Зоріної. Особливістю дисертаційної роботи є те, що автором за базову визначено теорію, яка характеризує певний стан економічних відносин на ринку. Дані питання є вкрай актуальною за умови формування корпоративного сектору України та зважаючи на той факт, що на сьогодні Україна має покращити інвестиційний клімат задля залучення іноземних інвестицій.

Структурування результатів дослідження О.А. Зоріної наведено на рис. 3.

Аналізуючи розвиток системи економічного аналізу в докторській дисертації О.А. Зоріної, можна ідентифікувати вектори розширення наукового знання за наступними напрямками: в частині теорії обґрунтовано напрями розширення предмету економічного аналізу в контексті теорії олігополії, значну частину дослідження присвячено розвитку методології економічного аналізу акціонерних товариств, що дозволило розробити структурно-логічну модель економічного аналізу діяльності акціонерних товариств в контексті сучасної теорії олігополії. Розроблене аналітичне забезпечення ризик-менеджменту певним чином сприяє розвитку організації та методології економічного аналізу в системі управління фінансово-економічною безпекою підприємства; в частині організації економічного аналізу дослідження направлене на формуванні інтегрованої системи, яка поєднує всі інформаційні підсистеми управління в системі контролінгу. Особливістю дослідження є те, що автором розроблено модель адаптації нейромережевих технологій у корпоративну інформаційну систему економічного аналізу діяльності акціонерних товариств.

В частині розвитку економічного аналізу як професійної діяльності сформовано напрями підготовки фахівців з економічного аналізу, що передбачає розроблений стандарт «кваліфікації фахівця-аналітика з економічної діяльності». Таким чином, вивчення результатів дослідження дисертаційних робіт вчених, що присвячені розвитку економічного аналізу як науки, дає можливість констатувати, що вченими розроблено комплекс теоретичних, методологічних та організаційних положень, що дозволило розширити наукове знання економічного аналізу як функціональної економічної науки. Теоретико-методологічні положення, що доведені вченими, становлять траєкторію розвитку національної наукової школи економічного аналізу та визначають розвиток науки як інструменту пізнання економічної дійсності щодо функціонування економічних агентів. Фактично, вченими доведено, що економічний аналіз – єдина економічна наука, методологія якої дозволить пізнати явища в економічному середовищі.